

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNsky"
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
VILNIUS UNIVERSITY
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY**

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works
International Scientific and Practical Internet Conference

May 16, 2025

Odesa – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 року

Одеса – 2025

UDK 001+159.9 (063)
BBK 72+88.4

ВПЛИВ НЕСПРИЯТЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ У ДИТИНСТВІ НА ВИНИКНЕННЯ ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ У ДОРΟΣЛИХ	
Савіцька Ю.О., Мітіна С.В.	59
ЕТІОПАТОГЕНЕЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КОНСТРУКТИВ АЛЕКСИТИМІЇ. ДЕПРЕСИВНОСТІ ТА ТЕМПЕРАМЕНТУ	
Скідан О.В., Савенкова І.І.	62
ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРУШЕННЯ ХАРЧОВОГО ІНСТИНКТУ	
Славюгло І.А., Савенкова І.І.	65
СОЦІАЛЬНИЙ ЗМІСТ ВИКЛАДАННЯ НЕЙРОПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ	
Спиця Н.В.	68
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХІЧНОЇ ТРАВМИ ТА ЇЇ НАСЛІДКІВ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗСУ	
Баранова В.І., Таран О.П.	71
ДЕТЕРМІНАНТИ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЛЮДИНИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВІКУ І УМОВ ЖИТТЯ	
Калініна А.О. Головська І.Г.	73
КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ЯК МЕХАНІЗМ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Зуєв О.В., Поспелова І.Д.	77
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ФАКТОР ВИБОРУ КОПІНГ- СТРАТЕГІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Зуєва С.Ф., Поспелова І.Д.	81
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МЕДІАЦІЇ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ	
Писар О.М., Сизоненко О.В.	84
ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ОСОБИСТІСНОЇ ТА СИТУАТИВНОЇ ТРИВОЖНОСТІ У ПАЦІЄНТОК ІЗ ДОНОШЕНОЮ ВАГІТНІСТЮ НАПЕРЕДОДНІ ПОЛОГІВ	
Побережник Т. О., Венгер Г.С.	87
ПСИХОСИМПТОМАТИКА ПСИХІЧНИХ РОЗЛАДІВ ВНАСЛІДОК УШКОДЖЕННЯ АБО ДИСФУНКЦІЇ ГОЛОВНОГО МОЗКУ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Фугалевич Д.О., Мельничук І. В.	90
ПРОГНОСТИЧНА РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА АДАПТИВНОСТІ У ПОПЕРЕДЖЕННІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ	
Березюк П.Б., Головська І.Г.	94
ІШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ: МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ ФАХІВЦЯ	
Бекчив М. П.	99
ПСИХОСИМПТОМАТИКА НЕВРОТИЧНИХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ СТРЕСОМ, ТА СОМАТОФОРМНИХ РОЗЛАДІВ	
Коренькова О.А.	100

для цього необхідно забезпечити високу якість і надійність таких сервісів, а також підвищувати цифрову грамотність користувачів [1; 4].

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробкою етичних, правових та освітніх стандартів використання штучного інтелекту у психологічній практиці, а також із вивченням впливу цифрових інструментів на якість психотерапевтичної взаємодії. Важливо також досліджувати довгострокові наслідки використання ШІ у психології, щоб уникнути потенційних ризиків і максимально використати можливості для покращення психічного здоров'я населення [3; 5].

Література:

1. Australian Psychological Society. How AI could support your work in psychology. 2024.
2. Stein et al. Artificial intelligence in mental healthcare: transformative potential vs. practical limitations. PMC, 2024.
3. Fisher C.E. The real ethical issues with AI for clinical psychiatry. Int Rev Psychiatry, 2025.
4. Chatbots in Psychology: Revolutionizing Clinical Support and Mental Health Care. SCIRP, 2024.
5. Ali A. Revolutionizing Mental Health: Harnessing Predictive Analytics for Proactive Intervention and Support. EasyChair, 2024.
6. A look into the fascinating field of AI psychology and its impact on our lives. AI for Social Good, 2024.

ПСИХОСИМПТОМАТИКА НЕВРОТИЧНИХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ЗІ СТРЕСОМ, ТА СОМАТОФОРМНИХ РОЗЛАДІВ

Коренькова О.А.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

У сучасному соціумі, що перебуває в стані постійної турбулентності, психосоматичні порушення посідають одне з чільних місць серед клінічних проявів психологічної дезадаптації. Невротичні, пов'язані зі стресом, та соматоформні розлади мають складну багатофакторну природу, яка вимагає міждисциплінарного підходу до діагностики, терапії та реабілітації [1].

Актуальність теми зумовлена зростанням кількості випадків цих розладів унаслідок воєнних дій, соціальної нестабільності, особистісних криз. Метою роботи є аналіз психосимптоматики, теоретичних моделей пояснення цих розладів та можливостей психотерапевтичної допомоги.

Визначальним є поєднання когнітивно-поведінкової, психоаналітичної та біопсихосоціальної моделей, які дозволяють розглянути психосоматичну симптоматику в контексті внутрішніх конфліктів, поведінкових схем та соціального середовища [2; 4; 5].

Емоційна саморегуляція, низький рівень усвідомлення афекту, тривожні розлади та хронічний стрес сприяють формуванню клінічної картини. Із цим пов'язане широке застосування когнітивно-поведінкової терапії, методів майндфулнесу, тілесноорієнтованих практик, фармакотерапії тощо. Значна увага також приділяється психоедукації, груповій роботі та підтримці родинного середовища [4; 5].

Дослідження показують, що мультидисциплінарні програми лікування, які об'єднують медичні, психологічні та соціальні інтервенції, забезпечують

покращення якості життя пацієнтів, зниження інтенсивності симптомів, відновлення адаптаційних ресурсів [4; 5].

У контексті посттравматичних змін, які переживає українське суспільство, важливо враховувати й національні особливості реагування на стрес. Зокрема, традиції виховання, роль родини, колективізм, а також тривалий досвід адаптації до кризових умов формують особливу психологічну чутливість до психосоматичних проявів.

Крім того, слід зазначити, що розвиток цифрових технологій відкриває нові можливості для діагностики та терапії психосоматичних розладів. Зокрема, телемедицина, мобільні застосунки з самоспостереження, дистанційна психотерапія стають ефективними інструментами у сфері психічного здоров'я.

Таким чином, поєднання класичних клінічних підходів, адаптованих психотерапевтичних програм та цифрових рішень може стати основою для побудови ефективної системи реабілітації людей з психосоматичними симптомами в умовах затяжної соціальної та гуманітарної кризи.

У післявоєнний період, згідно з даними Міністерства охорони здоров'я України, кількість звернень громадян із симптомами психоемоційного виснаження, тривоги, соматичних скарг невстановленої етіології зросла у декілька разів. Це свідчить про необхідність системного підходу до надання допомоги, з урахуванням досвіду кризових психологічних інтервенцій [7].

Значну роль у діагностиці відіграють клініко-психологічні методики, адаптовані до українських умов, зокрема: опитувальники HADS, PHQ-15, а також інтерв'ювання, що враховує культурні особливості сприйняття симптомів [6]. У клінічній практиці важливо розрізняти функціональні соматичні скарги від соматичних проявів органічного походження.

Згідно з рекомендаціями Української асоціації психосоматичної медицини, психоедукація пацієнтів має ґрунтуватися на принципах доступності, емпатії та активної участі родини [8]. Ефективними також є інтегровані протоколи роботи мультидисциплінарних команд у закладах первинної медичної допомоги.

Окремо слід зазначити роль цифрових інструментів українського виробництва, таких як платформи для психологічного самотестування («Ти як?»), а також мобільних додатків для самодопомоги, які сприяють ранньому виявленню тривожних станів і посиленню ресурсів саморегуляції.

Таким чином, в українському контексті психосоматичні розлади розглядаються не лише як індивідуальна реакція на стрес, але й як відображення соціокультурних і національних механізмів адаптації. Подальші дослідження повинні враховувати інтеграцію міжнародного досвіду з унікальними умовами посттравматичного розвитку українського суспільства.

Література:

1. Engel G.L. The need for a new medical model: a challenge for biomedicine // Science. – 1977. – Vol. 196, No. 4286. – P. 129–136.
2. Fava G.A., Tomba E. Mental disorders as 'dysfunctional patterns': new perspectives in the treatment of somatoform disorders // CNS Drugs. – 2010. – Vol. 24, No. 8. – P. 635–647.
3. Freud S. Introductory Lectures on Psychoanalysis. – London : The Hogarth Press, 1917.
4. Hofmann S.G., Asnaani A., Fang A. The Efficacy of Cognitive Behavioral Therapy: A Review of Meta-analyses // Cognitive Therapy and Research. – 2012. – Vol. 36. – P. 427–440.
5. Juster R.P., McEwen B.S., Lupien S.J. Allostatic load biomarkers of chronic stress and impact on health and cognition // Neuroscience and Biobehavioral Reviews. – 2010. – Vol. 35, No. 1. – P. 2–16.
6. Ліщинська І.І. Психосоматична медицина: міждисциплінарний підхід. – Київ : Книга-плюс, 2020. – 212 с.
7. МОЗ України. Протоколи надання психологічної допомоги в умовах війни. – Київ : МОЗ України, 2023. – 48 с.
8. Слободянюк О.О. Стрес, тривога та тілесні прояви: психотерапевтичні підходи // Актуальні проблеми психології. – 2022. – Т. 4(16). – С. 45–59.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ КОЛЕКТИВНОЇ ТРАВМИ НА ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ СУСПІЛЬСТВА ПІСЛЯ КРИЗИ.

Костецька Л., Лазоренко Т. М.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Постановка проблеми. Терористичні акти, примусове переміщення, масові техногенні чи природні катастрофи, пандемії та збройні конфлікти, протягом останніх десятиліть, все частіше набувають масштабності, що призводить до глибоких деструктивних наслідків для людської психіки.

Саме так, руйнуються межі індивідуальної травматизації та набувається характер колективної травми, яка зачіпає групи спільнот, народів, націй. Така травма, окрім впливу на психосоціальне та емоційне функціонування окремого індивіда, змінює в межах великих систем соціальних осередків ідентичність, довіру, ставлення до безпеки, комунікації та способ мислення.

Феномен колективної травми полягає в тому, що формується певне поле досвіду, котре проходить крізь покоління створюючи спільні наративи, поведінкові моделі, соціальну пам'ять та культурні образи.

На рівні громад чи націй, у процесі проживання кризи, проглядаються спільні реакції на стрес, які коливаються від підвищення солідарності й колективної мобілізації до масової тривожності, апатії, агресивності чи, взагалі, до депресивних тенденцій. Такі реакції, можуть мати як короткотривалий вплив, так, водночас, і пролонгований. Саме вони в посткризовий період і визначають вектор розвитку суспільства.

Хоча актуальність даної теми зростає, психологічна наука вітчизняного періоду, на сьогодні, має недостатню системну досліджуваність. Зокрема, не вистачає теоретичних узагальнень та емпіричних даних щодо механізмів формування ідентичності, впливу на соціальну поведінку колективної травми, її колективного подолання та ресурсної трансформації травматичного досвіду. Відзначається, також і актуальність вивчення ролі психолога, як ролі фахівця, котрий може знизити ризики повторної травматизації, посприяти формуванню